

Tadej Smičiklas,

predsednik „Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti“ ter „Matice Hrvatske“.

Spisal *Iv. Steklasa.*

Ko je l. 1878. umrl Matija Mesić, mnogozaslužni prvi profesor hrvaške zgodovine na zagrebškem vseučilišču, je ostala ta stolica dolgo časa prazna, ker mu je bilo težko najti dobrega naslednika. Sam si ni bil mogel odgojiti dobrih zgodovinarjev, ker je predaval na vseučilišču le štiri leta; zato so morali poiskati sposobnega naslednika med tedanjimi gimnazijskimi profesorji. Izbirali so cela štiri leta, a slednjič so se odločili za Tadeja Smičiklasa, ki je dokazal s svojim znamenitim delom „Povjest Hrvatska“, da je gotovo najsposobnejši za to mesto. L. 1882. je zasel na početku drugega polletja stolico pokojnega Mesića ter ostal na tem mestu do danes. Tadej Smičiklas spada brez dvoma med prve hrvaške učenjake, a po svojem domoljubnem mišljenju in odločnem značaju stoji med prvimi boritelji za pravice hrvaškega naroda. Zato je umestno, da opišemo v kratkih potezah njegovo življenje in delovanje.

Tadej Smičiklas se je rodil dné 1. vinotoka l. 1843. v Raštovem v Žumberku od siromašnih starišev. Početno šolo je dovršil v Sošicah, a potem ga je vzel pokojni škof Jurij Smičiklas iz Križevcev v grško-katoliško semenišče v Zagrebu, kjer je hodil v „Dom in Svet“ 1901, šte. 7.

gimnazijo ter dostal l. 1862. zrelostno izkušnjo. Potem je služil eno leto kot suplent na gimnaziji v Oseku, a l. 1864. je dobil kot odličen dijak deželno ustanovo ter odšel na Dunaj, da se pripravi na tamošnjem vseučilišču za profesorja zgodovine in zemljepisja. Na Dunaju je ostal cela štiri leta; prav marljivo se je učil ter naredil izkušnjo iz zgodovine in zemljepisa ter pomožnih zgodovinskih znanosti za srednje šole.

Povrnivši se v domovino je bil Tadej Smičiklas nameščen l. 1869. za učitelja na reški gimnaziji, kjer je služboval štiri leta. L. 1873. je bil imenovan za profesorja na zagrebški gimnaziji, na kateri je poučeval nekaj čez osem let, dokler ni postal l. 1882. javni redni profesor za hrvaško zgodovino na vseučilišču v Zagrebu. Na tem mestu slušbuje še dandanes ter predava od takrat tudi pomožne zgodovinske znanosti. Na vseučilišču je bil izvoljen l. 1886. za dekana modroslovne fakultete, a l. 1887. za rektorja. Obenem je poverjenik za izkušnje kandidatov srednjih šol.

Na književnem polju se je oglasil Smičiklas šele tedaj, ko je bil popolnoma proučil svojo težko stroko. Temeljito je preiskaval mnogo let hrvaško prošlost in